

Klímová novela školského zákona míří ve Sněmovně do prvního čtení. Problém odkladů je blízko řešení

17.12.2024 - Markéta Volfová | TOP 09

Novela poslance TOP 09 Pavla Klímy, která navrhuje řešení nadměrných odkladů nástupu dětí do škol, míří na plénum Sněmovny. S odkladem totiž aktuálně usedá do školních lavic každé čtvrté dítě, což je pětinasobek nad evropským průměrem. Návrh, který přináší komplexní změny a například mění systém známkování, má podporu všech poslaneckých klubů včetně opozičních.

Hlavní autor novely Pavel Klíma byl 17 let ředitelem základní a mateřské školy. Novela školského zákona, kterou ve spolupráci s dalšími experty TOP 09 připravil, vzešla jednak z poznatků z vlastní praxe, jednak z jednání se zástupci asociací základních a mateřských škol a poradenských zařízení. Proběhlo také pilotní testování navrhovaných pravidel v předškolních třídách na Táborsku.

„Aby bylo naše školství skutečně efektivní, potřebuje systémové změny v souladu s přijatou Strategií 2030+. Novela, kterou předkládá můj kolega Pavel Klíma, je velkým krokem k lepšímu právě v souladu s dlouhodobou strategií. Novela šetří peníze a uvolňuje místo v mateřských školách. Je tak dobře předjednaná, že věřím, že Sněmovnou projde hladce,“ říká **Matěj Ondřej Havel**, předseda sněmovního výboru pro školství za TOP 09.

Součástí novely jsou jednotná pravidla pro posuzování budoucích odkladů a systém práce s dětmi, aby nemusely na nástup do školy čekat celý rok. Klíčem je obrat přístupu: ne dítě připravené na školu, ale škola má být připravená na dítě. Hladký přechod do první třídy má podpořit trvalá přítomnost speciálního pedagoga. V prvních dvou ročnících základní školy by pak odpadla povinnost známkování, počítá se s přípravou učitelů na přechod ke slovnímu ohodnocení.

Novelu podepsali zástupci všech sněmovních klubů včetně opozice a bude na programu 125. schůze ve čtvrtek 19. prosince 2024.

Přinášíme Vám krátký rozhovor s jejím předkladatelem Pavlem Klímou.

Od roku 2003 jste byl ředitelem mateřské a základní školy v Malšicích. Jsou odklady z vaší praxe skutečně tak velký problém?

Rozhodně jsou, ze všeho nejvíc je to problém pro děti samotné. Dnes neexistují jednotná pravidla, a tak se každý pediater o odkladu rozhoduje jinak. Ten předškolní rok navíc dítěti většinou nijak nepomůže. Co naopak může pomoci, to je zapojení specialistů, klinických psychologů, asistentů pedagoga a odborných poraden. To chceme systémově zavést.

V zemích EU se míra odkladů pohybuje okolo 5 %. Jak je možné, že je to u nás pětinasobek?

V posledních dvaceti letech se s odklady nic nedělalo, z výjimky se stala běžná praxe. Dětem se u nás prodlužuje předškolní věk bez jakéhokoliv efektu na jejich rozvoj a budoucnost. Podle Komenského je dítě zralé na školu v šesti letech, ale my, národ Komenského, si z nějakého důvodu myslíme ve čtvrtině případů opak. Mimo to se také málo mluví také o ekonomických důsledcích, protože v konečném důsledku začínají lidé v produktivním věku pracovat o rok později.

V čem je největší výhoda novely?

Je promyšlená a otestovaná. Nejdeme cestou plošného nařízení nebo zákazu, naopak přinášíme systémovou změnu, která bude výhodná pro děti, rodiče, pedagogy a pracovníky poraden. Posílí se role specializovaných lékařů a psychologů. Chceme, aby škola byla přívětivým místem pro všechny děti, které do ní nastupují. Pokud některé potřebuje několik měsíců asistence a osobnějšího přístupu, poskytneme mu ho. Je to stokrát lepší než odklad.

To jsou odklady a zapojení odborných profesí. Co dalšího novela obsahuje?

Jde nám o změnu uvažování o tom, jak má vypadat předškolní a školní výuka. S tím souvisí třeba systém známkování. U malých školáků chceme rozvíjet jejich dovednosti, ne je stresovat špatnou známkou. Pojďme děti naučit psát, počítat a číst, aby to doopravdy uměly, ne aby za to pouze dostávaly jedničku.

Jak probíhalo pilotní testování?

Test pro nás byl nesmírně cennou zkušeností. Potvrdili jsme si, že jdeme správným směrem, a překonali jsme díky tomu také předběžný ostych některých pedagogů i rodičů. Pilotní testování školní zralosti probíhalo u tisícovky dětí v předškolních třídách v Táboře a okolí. Vyžadovalo například proškolení učitelů mateřských školek v práci s dětmi v předškolní třídě a komunikaci s rodiči, se kterými byly výsledky následně zhodnoceny. Potvrdili jsme si, že pokud by taková praxe byla v posledních dvaceti letech běžnou, míra odkladů by nebyla tak vysoká. Ulevilo by se také pracovníkům poradenských zařízení, kterým by odpadla povinnost zdoluhavého posuzování žádostí o odklad.

Máte podporu z terénu? Co na to říkají učitelé, poradci a rodiče? Myslíte si, že váš návrh projde Sněmovnou, nebo bude blokován opozicí jako celá řada jiných?

Návrh je výsledkem rok a půl trvající práce skupiny na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s odborníky z asociací základních a mateřských škol. Je čitelný a předvídatelný. Také proto je účinnost novely rozložena v horizontu dvou let, tedy až do září 2027. Pravdou je, že někteří zainteresovaní si přáli rychlejší tempo, ale dva roky jsou pro nás adekvátním kompromisem. Pečlivě se stihnou připravit školky, školy, poradenští pracovníci, a především učitelé. Očekávám, že debata o tomto návrhu bude podnětná a jeho schvalování v prvním čtení hladké, vzhledem ke shodě napříč politickým spektrem.

<https://www.top09.cz/co-delame/tiskove-zpravy/klimova-novela-skolskeho-zakona-miri-ve-snemovne-d-o-prvniho-cteni-problem-odkladu-je-blizko-reseni-32049.html?clanek=32049>